

Модуль 1. Мовна особистість українського філолога у світлі вимог модернізації вищої освіти

Змістовий модуль 1 МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ФІЛОЛОГІВ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

(4 год. – лекції; 2 год. – практичні; 4 год. – сам. робота)

Лекція 2

Тема: Методика української мови у вищій школі як наука і навчальна дисципліна

П л а н:

1. Об'єкт і предмет методики навчання української мови як галузі сучасної педагогічної науки; основні підходи до навчання мови.
2. Чинники розвитку та джерела методики навчання української мови; методи наукового дослідження.
3. Загальнодидактичні та специфічні принципи викладання української мови в закладах вищої освіти.
4. Зв'язок методики викладання української мови із суміжними науками.
5. Зміст, структура курсу та методи наукового дослідження (самостійно).

Ключові поняття: *методика викладання української мови у ЗВО, методи наукового дослідження, принципи навчання української мови в університеті.*

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Артемova 2008:* **Артемova Л. В.** Педагогіка і методика вищої школи : навч.-метод. посібник [для викладачів, аспірантів, студентів магістратури] / Л. В. Артемova. – К. : Кондор, 2008. – 272 с.
- Бакум 2008:* **Бакум З. П.** Теоретико-методичні засади навчання фонетики української мови в гімназії: монографія / Зінаїда Павлівна Бакум. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2008. – 338 с.
- Бондар 1996:* **Бондар В. І.** Дидактика: ефективні технології навчання студентів / Володимир Іванович Бондар. – К. : Освіта, 1996. – 92 с.
- Булатова 2006:* **Булатова О. С.** Искусство современного урока : [учеб. пос. для студ. высших учеб. заведений] / О. С. Булатова. – М. : Академия, 2006. – 256 с.
- Вища 2005:* **Вища** освіта в Україні : навч. посіб. / В. Г. Кремінь, С. М. Ніколаєнко, М. Ф. Степко, Я. Я. Болубаш, А. М. Гуржій, М. З. Згуровський, К. М. Левківський, В. Л. Петренко, В. П. Погребняк ; за ред. В. Г. Кременя, С. М. Ніколаєнка. – К. : Знання, 2005. – 327 с.

- Вітвицька 2006: Вітвицька С. С.* Основи педагогіки вищої освіти : підручник для студ. магістратури / С. С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
- Голуб 2008: Голуб Н. Б.* Риторика у вищій школі / Ніна Борисівна Голуб. – Черкаси : Брама-Україна, 2008. – 408 с.
- Дідук-Ступ'як 2012: Дідук-Ступ'як Г. І.* Філософсько-методологічні орієнтири лінгвометодичної технології „Інтеракція різнотипових підходів” до вивчення української мови / Галина Іванівна Дідук-Ступ'як // Теоретико-практичні аспекти сучасних лінгвістичних та лінгводидактичних парадигм : матеріали Всеукр. науково-практичної конф. : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т; редкол. : В. Я. Мельничайко, І. М. Хом'як, М. В. Мірченко та ін. – Рівне ; Острого : Вид-во НУ „Острозька академія”, 2012. – С. 80–86.
- Донченко 1993: Донченко Т. К.* Про концепцію вивчення рідної мови / Т. К. Донченко // Українська мова і література в школі. – 1993. – № 1. – С. 3–4.
- Дороз 2008: Дороз Н. Ф.* Методика викладання української мови у вищій школі : [навч. посібн.] / Вікторія Федорівна Дороз. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 176 с.
- Дьяченко 2006: Дьяченко В. К.* Дидактика / В. К. Дьяченко. – М. : Народное образование, 2006. – Т. 1. – 400 с.
- Зимняя 2000: Зимняя И. А.* Педагогическая психология : учебник для вузов / Ирина Алексеевна Зимняя. – 2-е изд., доп., испр. и перераб. – М. : Издательская корпорация „Логос”, 2000. – 384 с.
- Зязюн 2000: Зязюн І. А.* Філософські проблеми гуманізації і гуманітаризації освіти / Іван Андрійович Зязюн // Педагогіка толерантності. – 2000. – № 3. – С. 58–61.
- Коротєєва-Камінська 2006: Коротєєва-Камінська В. О.* Викладання української мови та українознавства у вищих навчальних закладах (історичний аспект) : навч. посібн. / В. О. Коротєєва-Камінська. – К. : ВП «Професіонал», 2006. – 304 с.
- Мамчур 2010: Мамчур Л.* Теоретичні підходи до формування комунікативної компетентності учнів основної школи / Лідія Мамчур // Зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань : ПП Жовтий, 2010. – Ч. 4. – 305 с. – Режим доступу : udpu.org.ua/files/fahovi_vydannya/univer/2010
- Омельчук 2013: Омельчук С.* „Підхід до навчання” як базова категорія сучасної лінгводидактичної науки / Сергій Омельчук // Українська мова і література в школі. – 2013. – № 2. – С. 2–7.
- Пионова 2005: Пионова Р. С.* Педагогіка вищої школи : учеб. пос. / Р. С. Пионова. – Мн. : Выш. шк., 2005. – 303 с.
- Плиско 1995: Плиско К. М.* Принципи, методи і форми навчання української мови : теоретичний аспект / К. М. Плиско. – Х. : Основа, 1995. – 240 с.
- Практикум 2015: Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі : навч. посібн. / Олена Микалаїна Горошкіна, Станіслав Олександрович Караман, Зінаїда Павлівна Бакум, Ольга Володимирівна Караман, Ольга Антонівна Копусь / за ред. О. Горошкіної та С. Карамана. – К. : [б. в.], 2015. – 250 с.*
- Семенов, Дейниченко 2012: Семенов О. М.* Методика викладання української мови у вищій школі : навч. посібн. / О. О. Семенов, Н. П. Дейниченко. – Суми : СУМДПУ, 2012. – 216 с.
- Текучев 1980: Текучев А. В.* Методика русского языка в средней школе / А. В. Текучев. – 3-е изд., перераб. – М. : Просвещение, 1980. – 414 с.
- Фіцула 2003: Фіцула М. М.* Вступ до педагогічної професії : [навч. посібн.] / Михайло Михайлович Фіцула. – 2-е вид. – Тернопіль : Навч. книга–Богдан, 2003. – 136 с.
- Юцявичене 1989: Юцявичене П. А.* Теория и практика модульного обучения / П. А. Юцявичене. – Каунас : Швиеса, 1989. – 272 с.

Додаткова література

1. **Алексюк А. М.** Педагогіка вищої освіти України [навч.-метод. посібн.] / А. М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 557 с.
2. **Бацевич Ф. С.** Основи комунікативної лінгвістики : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / Флорій Сергійович Бацевич. – К. : Вид-чий центр «Академія», 2004. – 344 с.
3. **Бедь В. В.** Основи наукової організації праці студентів академії [навч.-метод. посібн.] / В. В. Бедь, А. О. Малишев. – Ужгород, 2001. – 314 с.
4. **Бібік Н. М.** Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування / Надія Михайлівна Бібік // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – С. 47–52.
5. **Біляєв О. М.** Лінгводидактика рідної мови : навч.-метод. посібник / Олександр Михайлович Біляєв. – К. : Генеза, 2005. – 180 с.
6. **Богущ А. М.** Формування мовної особистості на різних вікових етапах : [монографія] / Л. М. Богущ, О. С. Трифонова, О. І. Кисельова, Ж. Д. Горіна, М. Л. Черкасов. – Одеса : ПНЦ АПН України, 2008. – 272 с.
7. **Боднар С.** Термінологічний аналіз понять «компетенція» і «компетентність» у педагогіці: сутність та структура / Світлана Боднар // Освіта і управління. – 2007. – Т. 10. – № 2. – С. 95–99.
8. **Борисенко В. В.** Компетентнісний та проблемний підходи як компоненти методичної системи навчання української мови фахового спрямування / В. В. Борисенко // Наукові записки : [зб. наук. статей] / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – Вип. 97. – С. 25–30.
9. **Бутенко Н. Ю.** Комунікативна майстерність викладача : [навч. посіб.] / Наталія Юріївна Бутенко. – К. : КНЕУ, 2005. – 336 с.
10. **Володько В.** Педагогічна система навчання: теорія, практика, перспективи : [навч.-метод. посібн.] / В. Володько. – К. : Педагогічна преса, 2000. – 148 с.
11. **Гронлунд, Норман Е.** Оцінювання студентської успішності : [навч.-метод. посібн.] ; пер. з англ. / Гронлунд, Норман Е. – К. : Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. – 312 с.
12. **Загальноєвропейські** Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання. – Відділ сучасних мов, Страсбург. – К. : Ленвіт, 2003. – 262 с.
13. **Закон України** «Про вищу освіту». Закон від 01.07.2014 № 1556-VII. Режим доступу : <http://vnz.org.Ua/zakonodavstvo/1111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>
14. **Компетентнісний** підхід у сучасній освіті: світовий досвід та сучасні перспективи ; під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с.
15. **Копусь О. А.** Дидактична стратегія як проект керованої діяльності підготовки майбутніх магістрів-філологів / О. А. Копусь // Наука і освіта. – № 1. – 2011. – С. 47–50.
16. **Копусі О. А.** Зміст та організація процесу формування фахової лінгвометодичної компетентності майбутніх магістрів філології // О. А. Копусь / Науковий вісник Донбасу : електронне наукове видання. – 2012. – № 1 (17). – Режим доступу: <http://alma-maler.liigunlv.ediua/mega/IneR/elect v/NN 17/ I2koammf.pdf>
17. **Кульбаська О. В.** Основи мовознавчих досліджень [Текст]: модульний курс : навч. посібник / О. В. Кульбаська, Н. О. Шатілова. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. – 344 с.
18. **Луговий В. І.** Європейська концепція компетентнісного підходу у вищій школі та проблем її реалізації в Україні // В. І. Луговий. – К. : Педагогічна думка, 2009. – С. 5–17.
19. **Любашенко О. В.** Лінгводидактичні стратегії: проектування процесу навчання української мови у вищій школі : [монографія] / Олесь Вадимівна Любашенко. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. – 296 с.

20. **Мистецтво** бути викладачем : практ. посібн. / А. Брінклі, Б. Десанте, М. Флемм, [та ін.] ; за ред. О. І. Сидоренка. – К. : Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2003. – 144 с.
21. **Нагаєв В. М.** Методика викладання у вищій школі : навч. посібн. / В. М. Нагаєв. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
22. **Практика** в системі фахової освіти вчителя-словесника : навч. посіб. для студ. ВНЗ / О. М. Семенов ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України ; Глухів. держ. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. – К. : Фенікс, 2008. – 285 с.
23. **Семенов О. М.** Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : [монографія] / Олена Миколаївна Семенов. – Суми : Мрія-1, 2005. – 404 с.
24. **Семенов О.** Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки) : монографія / / Олена Миколаївна Семенов ; за ред. Л. І. Мацько. – К. : Педагогічна думка, 2007. – 272 с.
25. **Філіпченко А. С.** Основи наукових досліджень. Конспект лекцій : навч. посібн. / А. С. Філіпченко. – К. : Академвидав, 2005. – 208 с.